08/04/2023

Ο Άγιος Λάζαρος: Ο μοναδικός Άνθρωπος με δύο τάφους

/ Επικαιρότητα

Η σημερινή ημέρα είναι αφιερωμένη στην Ανάσταση του Αγίου και δικαίου φίλου του Χριστού Λαζάρου και πρώτου Επισκόπου Κιτίου.

- Της Δέσποινας Σωτηρίου

Ο Λάζαρος ήταν φίλος του Χριστού και οι αδελφές του Μάρθα και Μαρία φιλοξένησαν τον Κύριο πολλές φορές (Λουκ. ι΄, 38-40, Ιωαν. ιβ΄, 1-3) στο πατρικό τους στη Βηθανία. Λίγες μέρες πριν από τη Σταύρωση του Ιησού Χριστού, ο Λάζαρος ασθένησε και οι αδελφές του ενημέρωσαν σχετικά τον Ιησού, που τότε

ήταν στη Γαλιλαία. Ωστόσο, ο Χριστός καθυστέρησε να μεταβεί στη Βηθανία και ο Λάζαρος αναχώρησε από τον επίγειο βίο.

Μόλις έφθασε στη Βηθανία, που ήταν ήδη ενταφιασμένος τέσσερις μέρες και ζήτησε να επισκεφθεί το τάφο του. Του εξήγησαν ότι μετά από τέσσερις ημέρες ίσως ήταν αργά. Ο Χριστός έδωσε την ευκαιρία να ομολογήσουν ότι πιστεύουν στην πρόνοια του Θεού.

Αργότερα, ο Ιησούς πήγε στο μνημείο. Εκεί δάκρυσε και διέταξε να βγάλουν την ταφόπλακα. Τότε ύψωσε τα μάτια του στον ουρανό, ευχαρίστησε το Θεό και Πατέρα και με μεγάλη φωνή είπε: «Λάζαρε, βγες έξω». Ο αρχηγός της ζωής και του θανάτου ανακάλεσε την ψυχή του Λαζάρου να επιστρέψει στο νεκρό σώμα του. Αμέσως, ο τετραήμερος νεκρός βγήκε έξω τυλιγμένος με τα σάβανα και ο Ιησούς ζήτησε να του λύσουν τα σάβανα και να πάει σπίτι του (Ιωαν. ια΄44).

Η αρχαία παράδοση της Εκκλησίας λέγει ότι τότε ο Λάζαρος ήταν 30 χρονών και έζησε άλλα 30 χρόνια. Τελείωσε τον επίγειο βίο του στην Κύπρο το έτος 63 μ.Χ., και ο τάφος του στην πόλη των Κιτιέων έγραφε: «Λάζαρος ο τετραήμερος και φίλος του Χριστού».

Το έτος 890 μ.Χ. μετακομίσθηκε το ιερό λείψανό του από τον αυτοκράτορα Λέοντα το σοφό, ο οποίος συνέθεσε τα ιδιόμελα στον εσπερινό της εορτής του Λαζάρου: «Κύριε, Λαζάρου θέλων τάφον ιδείν,...».

Ένα χαρακτηριστικό της μετέπειτα ζωής του Λαζάρου, σύμφωνα με την παράδοση, είναι ότι δεν γέλασε ποτέ παρά μία φορά μόνο, όταν είδε κάποιο να κλέβει μια πήλινη γλάστρα στο Κίτιον και είπε την εξής φράση: «Το ένα χώμα κλέβει το άλλο».

Ο Λάζαρος με τους δύο τάφους

Ο Λάζαρος με τις αδελφές του ζούσαν στη Βηθανία ένα χωριό που βρισκόταν περίπου δεκαπέντε στάδια (τρία χιλιόμετρα) ανατολικά από την πόλη της Ιερουσαλήμ (Ιω. 11:18).

Ο Χριστός επισκεπτόταν συχνά τη Βηθανία. Εκεί έφαγε μια εβδομάδα προ του Πάσχα, όταν η Μαρία του έπλυνε τα πόδια με μύρο.

Ο τάφος του Λαζάρου στην Βηθανία αποτελείται από μια υπόγεια κρύπτη, στην οποία οδηγούν 27 σκαλοπάτια σκαλισμένα στο φυσικό βράχο. Επάνω από τον τάφο η Αγία Ελένη είχε ιδρύσει τον 4ο αιώνα τρίκλιτη βασιλική με αίθριο.

Το οικοδόμημα ήταν στρωμένο με πολύχρωμα μωσαϊκά δάπεδα.

Το χωριό βρίσκεται νοτιοανατολικώς της Ιερουσαλήμ, στους πρόποδες του Όρους των Ελαιών και ο τάφος ανήκει στους Μουσουλμάνους. Σήμερα είναι επισκέψιμα ο τάφος, ο χώρος της οικίας, όπου κατοικούσαν ο Λάζαρος με τις αδελφές του, αλλά και το μέρος στο οποίο ο Χριστός συνάντησε την Μάρθα και την Μαρία.

Εκεί, λοιπόν, υπάρχει η Ιερά Μονή Μάρθας και Μαρίας, η οποία λέγεται και «Μονή της Προϋπάντησης», γιατί εδώ προϋπάντησαν τον Κύριο οι αδερφές Μάρθα και Μαρία, όταν ερχόταν να αναστήσει τον νεκρό Λάζαρο. Στα δεξιά του Ναού υπάρχει ένας βράχος, που έχει σχήμα ράχης όνου.

Στο βράχο αυτό κάθισε ο Κύριος πριν μπει στη Βηθανία και στο σημείο αυτό τον συνάντησαν η Μάρθα και η Μαρία, λέγοντάς του: «Κύριε εί ής ώδε ο αδελφός μου ούκ αν ετεθνήκει…λέγει αυτή ο Ιησούς ΄αναστήσεται ο αδελφός σου» (Ιωαν.11:21-23).

Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων δίνει τις εξής πληροφορίες για τη Μονή Μάρθας και Μαρίας: «*Τεσσαράκοντα περίπου μέτρα πρὸς μεσημβρίαν τοῦ τάφου τοῦ Λαζάρου ὑπάρχουν ἕτερα ἐρείπια, εἰς τὰ ὁποῖα λέγεται ὅτι ἦτο ὁ οἶκος τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων παλαιὰ ὑπῆρχε ναός. Πρὸς τὰ νοτιοανατολικὰ δὲ μέρη (200 περίπου μέτρα) τῆς Βηθανίας, παρὰ τὴν ὁδόν, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, ὑπάρχει βράχος ἔχων σχῆμα ράχεως ὄνου. Ἐπὶ τούτου τοῦ βράχου λέγεται ὅτι ἐκάθησεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὴν κωμόπολιν καὶ ἐκεῖ ἀφοῦ Τὸν συνήντησε ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου Μάρθα ἔπεσε εἰς τοὺς πόδας Αὐτοῦ λέγουσα: «εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός»*.

Η ιστορία του ναού του στη Λάρνακα

Μια από τις πιο ωραίες και αρχαίες εκκλησίες της Κύπρου στολίζει την πόλη αυτή του φιλοσόφου Ζήνωνα, τη Λάρνακα: είναι η εκκλησία του αγίου Λαζάρου, του φίλου του Χριστού, κτισμένη πάνω από τον τάφο του αγίου, ο οποίος διετέλεσε, κατά την παράδοση, πρώτος Επίσκοπος Κιτίου.

Ο Λάζαρος αναγκάστηκε να ζητήσει καταφύγιο στο Κίτιο της Κύπρου, φεύγοντας την επιβουλή των αρχιερέων και φαρισαίων που ζητούσαν να τον σκοτώσουν:

“Εβουλεύσαντο δε οι αρχιερείς ίνα και τον Λάζαρον αποκτείνωσιν, ότι πολλοί δι’ αυτόν υπήγον των Ιουδαίων και επίστευον εις τον Ιησούν”. (Οι αρχιερείς τότε απεφάσισαν να θανατώσουν και τον Λάζαρον, διότι εξ αιτίας του πολλοί από τους Ιουδαίους έφευγαν και πίστευαν εις τον Ιησούν).

Πιθανότερος χρόνος φυγής του θεωρείται το 33 μ.Χ., και, συγκεκριμένα, ο καιρός του διωγμού που ξέσπασε μετά το λιθοβολισμό του πρωτομάρτυρος Στεφάνου, οπότε πολλοί χριστιανοί της Ιουδαίας “διασπαρέντες από της θλίψεως της γενομένης επί Στεφάνω, διήλθον έως Φοινίκης και Κύπρου και Αντιοχείας”.

Κατά την παράδοση της Εκκλησίας ο Λάζαρος ήταν τριάντα ετών το 33 μ.Χ. όταν ο Χριστός τον ανέστησε εκ νεκρών . Έζησε δε άλλα τριάντα χρόνια στο Κίτιο και απέθανε γύρω στο 63 μ.Χ. σε ηλικία εξήντα ετών. Εδώ λοιπόν τον βρήκαν οι Απόστολοι Παύλος και Βαρνάβας, όταν ήλθαν στην Κύπρο το 45 μ.Χ. και τον χειροτόνησαν πρώτο Επίσκοπο Κιτίου. Εποίμανε το ποίμνιό του για δεκαοχτώ χρόνια (45-63 μ.Χ.), οπότε πέθανε για δεύτερη φορά και ετάφη στο Κίτιο, εκεί όπου σήμερα υψώνεται ο βυζαντινός ναός του.

Ο ναός του αγίου στη Λάρνακα ήταν από πολύ παλιά γνωστός στο χριστιανικό κόσμο και αποτελούσε, μέχρι και τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα, απαραίτητο συμπλήρωμα στο προσκύνημα των Αγίων Τόπων. Εκτός αυτού πολλές θεραπείες και άλλα θαύματα επιτελούνταν εδώ με τη χάρη του, όπως μας πληροφορεί στις εντυπώσεις του παλιός ξένος περιηγητής, ο Pietro Della Valle, Ρωμαίος ευγενής, που επισκέφθηκε τη Λάρνακα και το ναό στα 1614 και 1626: όπως αναφέρει, στις επιφυλάξεις του για το αν πρόκειται πράγματι για τον Λάζαρο το φίλο του Χριστού, του δόθηκε η απάντηση ότι “η αλήθεια αυτή αποδεικνύεται από τα θαύματα που ο άγιος επιτελεί στο ναό καθημερινά, θεραπείες κ.ά.”. Θα πρέπει λοιπόν να αποτελούσε μεγάλο προσκύνημα, όχι μόνο για ντόπιους μα και για ξένους προσκυνητές.

Η σημασία του σαν ιερό προσκύνημα επαυξήθηκε σήμερα, μετά την ανεύρεση, στις 23 Νοεμβρίου 1972 (κατά τη διάρκεια εργασιών ανακαίνισης του ναού), μέρους των λειψάνων του αγίου βαθιά κάτω από την αγία Τράπεζα, μέσα σε μαρμάρινη λάρνακα.